

«ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ»

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
17 лютого 2016 року**

УДК 378 – 057.4:331.5

ББК 74.58я5

П84

Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці: матеріали Всеукр. наук.-практич. інтернет-конф., 17 лютого 2016 року. [Електронний ресурс]. – Вінниця, ВНАУ, 2016. – с. – Режим доступу:

Посвідчення про державну реєстрацію Всеукраїнської науково-практичної конференції інтернет-конференції «Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці», видане УкрІНТЕІ № 35 від 25 січня 2016 року.

У збірнику наведені матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці», де викладено результати наукових досліджень і практичного досвіду викладачів з проблем сучасної педагогіки у світлі пріоритетів цивілізації, теоретико-методологічних проблем професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах, сучасних технологій формування професійної компетентності фахівців, навчально-методичного забезпечення професійної підготовки в умовах інформаційного суспільства, формування

ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ-КОНСТРУКТОРІВ 108
Веселовська Н.Р., Руткевич В.С., Яремчук О.А.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО
ПРОФІЛАКТИЧНО-КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ПІДЛІТКАМИ ДЕВІАНТНОЇ
ПОВЕДІНКИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА 114
Волошенко М.О.

НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ СТУДЕНТІВ
НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 121
Гаврилюк Н.М., Манжос Е.О.

ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНИХ НОРМ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ
ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ КОНТРОЛЮ 128
Гуцаленко Л.В., Здирко Н.Г.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ 135
Гуцаленко О.О.

НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Гаврилюк Н.М., доцент,

Манжос Е.О., старший викладач,

Вінницький національний аграрний університет

У статті розглядаються особливості навчання перекладу фахових текстів у вищому навчальному закладі. Відзначено, що переклад є однією з навичок, які передбачені для володіння іноземною мовою. Переклад є необхідною умовою набуття студентами достатнього рівня комунікативної компетенції в професійній діяльності. Аналізуються сучасні підходи до виконання перекладу фахових текстів та перераховуються види вправ для навчання письмового перекладу. Розкрито значущість фахового тексту і методику його застосування в підготовці студентів нефілологічних спеціальностей.

Ключові слова: навчання перекладу, фахові тексти, вищий навчальний заклад, іноземна мова, професійна діяльність, сучасні підходи, вправи для навчання письмового перекладу, нефілологічні спеціальності, види вправ.

Постановка проблеми. Фаховий текст – інструмент або результат здійсненого мовно-комунікативного процесу, що пов'язаний із професійною суспільно-продуктивною діяльністю. Робота над фаховим текстом вимагає насамперед уміння перекладати, а для цього потрібно мати сформовані навички перекладу, тому доцільно з'ясувати особливості перекладу фахових текстів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що наявна відсутність фундаментальних методологічних досліджень, присвячених розробці системи підготовки перекладачів фахових текстів. Це пояснюється, очевидно, специфікою і складністю перекладу як виду мовленнєвої діяльності.

Формулювання цілей статті. Мета статті – розкрити значущість фахового тексту і методику його застосування в підготовці студентів нефілологічних спеціальностей. Проаналізувати види вправ та їх доцільність.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фахові тексти з англійської мови професійно спрямовані і мають інформативно-пізнавальну та тренувально-комунікативну направленість, що дає викладачеві можливість здійснювати комунікативно-орієнтований підхід у навчанні. Для цього викладач може використовувати різнорівневі завдання, що враховують попередню шкільну підготовку студентів, а також розвивають самостійність та творчі здібності кожного студента під час роботи над спеціальними фаховими текстами [5, с. 42].

Заняття з навчання перекладу іншомовних текстів складаються з формування мовних навичок, вдосконалення мовних навичок та розвиток умінь читання та перекладу іншомовних текстів.

Студентам необхідно дати уяву про особливості мови науки, про переклад, про реферативний переклад зокрема, та про передачу найбільш економічними засобами іншої мови змісту висловлювання.

Велика увага має приділятися розвитку лексичного запасу студентів.

Під розширенням лексичного запасу йдеться про формування у студентів активного та пасивного словників, а також розвиток здогадки про лексичне

значення незнайомих лексичних одиниць. Лексичний обсяг розробляється на основі тематично підібраних текстів.

Основою спеціалізованого за фахом тексту є термінологія зазначеної галузі науки. Терміни відіграють велику роль у перекладі. Якщо виникають помилки у перекладі, які призводять до змістовних відхилень від тексту оригіналу,

необхідно покращувати володіння мовними явищами двох мов, щоб виорати правильний варіант їх перекладу та мати достатню фахову підготовку, тобто певне знання предмета, про який ідеться мова. Основні труднощі перекладу фахового тексту пов'язані з передачею правильного змісту кожної фрази, якому не завжди відповідає дослівний переклад. Переклад фахової літератури повинен бути точним, думка виражена стисло, чітко. Над текстом проводиться робота, яка має комплексний характер із застосуванням всіх видів мовленнєвої діяльності. Це перш за все засвоєння нового граматичного матеріалу, виконання граматичних вправ на базі відомої лексики, виконання вправ для вивчення нових лексичних одиниць і мовних явищ, актуалізація засвоєного мовного матеріалу під час читання та перекладу тематично підібраних текстів та усних відповідей студентів, складання реферативного перекладу, анотація тексту та оцінка інформації, викладеної в тексті.

Здатність студента використовувати письмовий текст, добирати необхідний друкований матеріал або переробити його з метою підготовки усного повідомлення є основою для оволодіння іноземною мовою, в тому числі, й усним мовленням.

Заняття з метою навчання перекладу іншомовних текстів складаються з наступних етапів: 1) формування мовних навичок; 2) вдосконалення мовних

навичок; 3) розвиток умінь читання та перекладу [8, с. 18].

Доцільно також використовувати завдання, спрямовані на розвиток таких умінь, як уміння працювати зі словом, що має декілька значень, уміння знати на відтінках слів-синонімів і їх вживанні в мові, уміння розгадувати значення слова, знаючи його антонім, уміння описувати значення слова в тому випадку

---

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці»*

якщо точний його переклад відсутній, уміння працювати із словниковою колонкою, користуючись контекстом; уміння вибирати потрібне слово, уміння розуміти слово зі словотвірних елементів [4, с. 165].

Основними видами вправ, що формують перекладацькі навички та вміння студентів під час роботи з фаховими текстами, є такі:

- вправи на визначення найважливіших елементів (знаходження головних і другорядної інформації, складання переліку основних понять, ключових слів тощо);
- вправи на вміння мобілізувати наявні предметні знання (складання схематичних моделей головних понять, знаходження взаємозв'язку між ними, складання схематичних моделей головних термінологічних понять);

- вправи на розвиток умінь пошуку та ідентифікації (дооператорів деривативів, синонімів, антонімів); вправи на встановлення значень невідомих лексичних одиниць; вправи на формування навичок переносу значень лексичних одиниць з оригіналу у мову перекладу;

- вправи на розвиток контекстуальної здогадки, прогнозування;

- вправи на розпізнавання логіко-семантичних зв'язків; вправи на формування навичок та умінь перекладу граматичних явищ та конструкцій.

Під час виконання таких вправ студенти розширюють свій словниковий запас за рахунок термінів, які є важливою частиною фахових текстів. Тому, перш ніж розпочати переклад текстів за фахом, необхідно ознайомитися зі змістом тонкощами текстів такого виду, оскільки вони містять безліч складних інструкцій, вузькоспеціалізованих термінів, скорочень та аббревіатур, які створюють неабиякі труднощі не тільки для студентів, але й для досвідчених фахівців у галузі перекладу.

На заняттях з вивчення іноземної мови нами покладено в основу систему вправ, запропоновану Ю. А. Гапоновим [3]. Науковець пропонує декілька прикладів завдань для студентів з метою відпрацювання вміння виділяти в тексті необхідну інформацію:

1. З числа наведених у списку заголовків випишіть ті, які тематично відносяться до ... .

2. З числа відібраних заголовків випишіть ті, які стосуються проблеми... .

3. Ознайомтеся з анотаціями текстів/статей, заголовки яких ви відібрали і запишіть заголовок джерела, присвяченого окремому аспекту/аспектам загальної проблеми, сформульованої в попередньому завданні .

Завдання для студентів на розвиток уміння узагальнювати інформацію тексту:

1. Вкажіть, які з числа наведених заголовків відображають зміст цього тексту.

2. Прочитайте текст і з числа запропонованих тверджень виберіть ті, які відповідають його змісту. (Серед інших пропонуються фрази, які в узагальненому вигляді передають зміст окремих смислових блоків тексту).

Вправи на розвиток уміння співвідносити окремі частини тексту:

1. Запишіть наведені нижче речення / номери речень в послідовності, яка передає логіку викладу матеріалу статті.

2. Які з наведених фраз можна було б включити в текст статті. Виберіть для кожної найбільш відповідне місце. (Наведені речення мають характер висновків, узагальнень, оцінок або інтерпретацій).

Вправи на розвиток уміння робити висновки на основі отриманої інформації:

1. З числа наведених висловів відберіть ті, які містять оцінку практичної (теоретичної) значущості положень, викладених у статті. (У запропонованому

списку разом з випадковими реченнями, які обов'язково мають будуватися на лексиці тексту, містяться фрази-висновки, фрази – гіпотези, фрази-узагальнення, які впливають із змісту окремих частин тексту).

Вправи на розвиток уміння оцінювати інформацію:

1. Інформація, що міститься в тексті статті, здобула певну оцінку декількох експертів. Ці оцінки мають різну міру узагальнення. Для вашого реферативного

перекладу підійде лише та, яка дає якнайповніше уявлення про практичну / теоретичну значущість інформації, яка міститься у статті. (Наводяться фрази або мікротексти оцінного характеру з різною мірою узагальнення).

Вправи на розвиток уміння інтерпретувати інформацію:

Зміст певних абзаців тексту може виявитися незрозумілим для англомовного персоналу фірми, у якій ви працюєте. Внесіть свої додаткові пояснення, які визнаєте потрібними. (Або: Внесіть додаткові пояснення, скориставшись найбільш відповідними варіантами з числа запропонованих

нижче.)

Вправи на розвиток уміння формувати задум майбутнього письмового вислову.

Завдання: створити установку на використання невербальних, вербально-графічних і мовних засобів фіксації ключового змісту прочитаного і, таким чином, розвивати здібність до формування текстового стереотипу, в контексті якого реалізовуватиметься задум письмового відтворення тексту мовою перекладу. Наприклад:

1. Намалюйте схему розташування вузлів описаного пристрою.
2. З числа запропонованих графічних планів змісту відберіть той, який відповідає логіці викладу даної статті.
3. Запишіть мовою перекладу простий (складний, тезовий) план статті.

Вправи на забезпечення практики у виконанні різних видів письмового перекладу: повного, реферативного й анотаційного:

1. Напишіть повний переклад статті. Ознайомтеся з перекладами цієї ж статті, виконаними студентами вашої групи, і відберіть один, який найточніше передає зміст. Порівняйте відібраний варіант з власним перекладом і підготуйте перекладацький аналіз причин виявлених розбіжностей і, можливо, помилок. (До числа запропонованих включаються переклади двох-трьох студентів і один еталонний варіант, опублікований або підготовлений викладачем).

2. Підготуйте реферативний (анотаційний) переклад статті. Зіставте свій переклад із запропонованими варіантами, відберіть один, який є адекватним викладом вихідного тексту. (У складі вибірки один переклад є адекватним, інші є текстами, у яких порушено композиційні або змістовні ознаки реферативного (анотаційного) перекладу).

Висновки і перспективи. Вивчення особливостей письмового перекладу фахових текстів, а також результати спостережень процесу навчання цього виду мовленнєвої діяльності переконують у перспективності подальшого дослідження дидактичних можливостей комплексів вправ, що сприяють удосконаленню системи навчання студентів перекладати фахові тексти.

Література

1. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання у немовному ВНЗ / Г. В. Барабанова. – К. : Фірма “ІНКОС”, 2005. – 315 с.
2. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам : пособие для учителя / Н. Д. Гальскова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : АРКТИ, 2003. – 192 с.
3. Гапонов Ю. А. Система вправ для навчання студентів-філологів перекладу галузевої літератури / Ю. А. Гапонов [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/filologiya/87/15735-sistema-vprav-dlya-navchannya-studentiv-filologiv-pismovogo-perekladu-galuzevo%D1%97-literaturi.html>